

Reactienota Ontwerpbegroting 2021

Inleiding

De meeste deelnemers hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om zienswijzen in te brengen naar aanleiding van de ontwerpbegroting 2021. In deze nota reageert het dagelijks bestuur op de punten die naar voren zijn gebracht.

Deze reactienota start met een algemene reactie op de onderwerpen die in de meeste zienswijzen aangehaald zijn. Daarna worden de zienswijzen per deelnemer behandeld. De zienswijzen zijn cursief weergegeven, direct gevolgd door een reactie.

Hieronder is de inhoudsopgave opgenomen, waarmee direct doorgelinkt kan worden naar de zienswijze van de betreffende deelnemer.

Inhoudsopgave

Algemene reactie zienswijzen	2
Zienswijzen en reacties per deelnemer	3
Provincie Fryslân	3
Achtkarspelen	6
Ameland.....	8
Dantumadiel	9
De Fryske Marren.....	9
Harlingen	9
Heerenveen.....	9
Leeuwarden.....	9
Noardeast-Fryslân.....	10
Ooststellingwerf	10
Opsterland	11
Schiermonnikoog.....	11
Smallingerland	11
Súdwest-Fryslân	11
Terschelling	12
Tytsjerksteradiel.....	12
Vlieland	12
Waadhoeke	12
Weststellingwerf.....	13
Wetterskip Fryslân.....	13

Algemene reactie zienswijzen

Verschillende deelnemers vragen in hun reactie aandacht voor enkele algemene onderwerpen. In deze paragraaf leest u onze reactie daarop.

Coronacrisis

De FUMO deelt de zorgen onder de deelnemers over het coronavirus. De impact van dit virus is enorm. Het bedreigt de gezondheid van ons allen, zeker die van ouderen en kwetsbaren. De verwachting is dat coronamaatregelen gedurende langere tijd het maatschappelijke leven zullen beïnvloeden. Als FUMO houden wij ons aan de landelijke richtlijnen en adviezen. De ervaring van de afgelopen maanden laat zien dat dit ook onze taakuitvoering raakt. Veiligheid en gezondheid staan voorop. Hoe het virus zich verder zal ontwikkelen is onzeker. Wij zullen de deelnemers via onze reguliere verantwoordingsinstrumenten – en zondig vaker – informeren over de gevolgen voor de taakuitvoering en de financiële consequenties daarvan. Ook hebben we met de individuele deelnemers afgestemd over de taakuitoefening in de betreffende gemeenten om zo als één overheid naar buiten te treden bijvoorbeeld in het kader van het houden van toezicht.

Streven naar kostenbeheersing en efficiëntie

Verschillende deelnemers vragen aandacht voor kostenbeheersing en efficiëntie. Zij geven aan dat de financiële ruimte krap is. De FUMO is zich hier zeer wel van bewust. Wij weten dat de financiële situatie van gemeenten onder druk staat als gevolg van bijvoorbeeld hoge kosten binnen het Sociaal domein of extra lasten als gevolg van de coronacrisis.

Het management binnen de FUMO en het dagelijks bestuur richten zich er op de FUMO-organisatie zo optimaal mogelijk in te richten. Dat heeft onze volle aandacht en dat zullen we blijven doen.

Tegelijkertijd blijft het nodig, zo lezen wij dat ook in reacties van een aantal deelnemers, om veranderingen en verbetering door te voeren. Het gaat dan over het afronden van ontwikkelopgaven die zijn ingezet (zoals de financieringssystematiek, governance, uniform mandaat) en de voorbereiding op de Omgevingswet wat deels binnen de FUMO en deels in gezamenlijkheid met ketenpartners wordt opgepakt. Het is belangrijk dat we met elkaar binnen de wettelijke regels steeds goed afwegen hoe wij onze taken met elkaar zo efficiënt mogelijk kunnen uitvoeren.

We kunnen er niet omheen dat deze en nieuwe ontwikkelingen gepaard gaan met ontwikkelkosten en investeringen in de FUMO-organisatie. De eerste inzet is om deze kosten te dekken vanuit de FUMO-begroting. Als dat niet mogelijk blijkt, zal dit middels een begrotingswijziging aan het algemeen bestuur voor besluitvorming worden voorgelegd.

Met elkaar in gesprek

Een aantal deelnemers spreekt hun waardering uit voor de wijze waarop thema's in een vroeg stadium met deelnemers worden besproken. Het afgelopen jaar is dit gebeurd rond onder meer de ontwerp-begroting en met (informeel) bestuurlijke- en ambtelijke bijeenkomsten. Wij zien ook dat steeds meer deelnemers gebruik maken van de mogelijkheid tot ambtelijk overleg over zienswijzen op de ontwerp-begroting. Technisch/inhoudelijke onduidelijkheden kunnen middels dit ambtelijk overleg worden opgehelderd. In vergelijking met voorgaande jaren zien we dan ook dat het aantal ingebrachte zienswijzen afneemt. Door met elkaar in gesprek te gaan zijn we in toenemende mate in staat "aan de voorkant" afstemming en overeenstemming te bereiken, zodat het bestuurlijk overleg zich kan richten op de bestuurlijke issues.

Zienswijzen en reacties per deelnemer

Provincie Fryslân

- *Verlate oplevering van de Ontwerpbegroting 2020 en 2021: graag vernemen we van u wat de verlate oplevering voor consequenties heeft op het toezicht op de FUMO en haar deelnemers vanuit de toezichthouder het ministerie van BZK.*

De reden dat de begroting 2021 niet voor 1 augustus 2020 kan worden ingediend, is het gevolg van de aangepaste datum van inwerkingtreden van de Omgevingswet. Deze datum verschoven van 1 januari 2021 naar 1 januari 2022. Als gevolg hiervan moest de ontwerpbegroting worden aangepast. Het ministerie van BZK is hiervan op de hoogte gesteld en daarbij is om uitstel verzocht. Gezien het feit dat de begroting 2021 naar verwachting in september 2020 wordt vastgesteld, heeft dit naar verwachting geen effect op het toezichtregime.

- *Financieringssystematiek: in de zienswijze op de Ontwerpbegroting 2019 en 2020 hebben we u gevraagd te komen met voorstellen voor een nieuwe financieringssystematiek. We zijn content te lezen dat een en ander door u is opgepakt en dat er in 2020 een voorstel komt voor een nieuwe systematiek. We zien wel graag dat de door u nagestreefde invoermoment, de Ontwerpbegroting 2022, niet verder wordt uitgesteld.*

Sinds februari 2020 werkt een projectgroep met vertegenwoordigers van een aantal deelnemers aan de uitwerking van de verschillende onderdelen. Het betreft ingewikkelde materie die ook financiële herverdelingseffecten tot gevolg kan hebben. Om in het algemeen bestuur met een goede opzet te komen is draagvlak nodig van de deelnemers, maar ook inlevings- en acceptatievermogen dat een nieuwe financieringssystematiek gevolgen heeft voor de deelnemersbijdragen.

De planning is nog steeds dat de uitgangspunten voor de nieuwe financieringssystematiek op 10 december 2020 ter besluitvorming in het algemeen bestuur van de FUMO worden behandeld. Bij een positieve besluitvorming betekent dit dat de begroting voor 2022 op basis van deze nieuwe financieringsuitgangspunten wordt opgesteld. De mate waarin de planning wordt gehaald is mede afhankelijk van de wijze waarop de deelnemers hiermee omgaan.

- *Overheadkosten: In het AB van 2016 is al gesteld dat het verlagen van de tarieven voor plustaken de deelnemers zal stimuleren om meer plustaken over te dragen aan de FUMO. Hierbij wijst het AB op de mogelijkheid om de overheadkosten door te rekenen aan de basistaken. In de Ontwerpbegroting valt op dat dit doel van meer plustaken niet wordt verwacht in 2021. We missen ook voorstellen hoe u een toename van het aantal plusuren wil stimuleren. Een FUMO met een brede basis in plustaken is onzes inziens nog steeds gunstig voor alle deelnemers qua exploitatie maar bovenal vanwege het samenbrengen van kennis en kunde. Is deze zienswijze in u ogen nog steeds haalbaar en wat zijn uw voorstellen om dit te stimuleren?*

In de ontwerpbegroting van 2018 zijn de tarieven voor plustaken verlaagd door de overheadkosten toe te rekenen aan de basistaken. Dit is de systematiek die u hierboven omschrijft. Deze begroting is destijds op verzoek van het algemeen bestuur aangepast, omdat er onvoldoende draagvlak was voor deze systematiek. In de herijking van de financieringssystematiek, die momenteel onderhanden is, is dit ook onderwerp van gesprek. In het najaar van 2020 verwachten we de uitkomsten hiervan te presenteren. Ook hier geldt dat de mate waarin de planning wordt gehaald niet 100% binnen de invloedssfeer van de FUMO ligt, gezien de afhankelijkheidsrelatie met de deelnemers.

Het inbrengen van meer plustaken is een beslissing die aan de individuele deelnemer zelf is. Bij het wel/niet inbrengen van plustaken zullen verschillende aspecten worden afgewogen. Dit zal per deelnemer verschillen. De FUMO stimuleert de inbreng van plustaken door gunstige randvoorwaarden te scheppen: deskundige medewerkers, het bieden van een kwalitatief goed product, een aanvaardbaar tarief, betrouwbare dienstverlening en transparantie in de opdrachtgever/opdrachtnemer-relatie.

- *Implementatie Omgevingswet: voor de implementatie van de Omgevingswet hebben de deelnemers u in totaal een budgettaire ruimte gegeven van € 570.000 voor de periode 2019-2021. Kunt u toelichten hoe dit budget is gebruikt, wat dit heeft opgeleverd en hoe u het gaat gebruiken voor 2020 en 2021 ook in het licht van de verlate invoeringsdatum van het nieuwe Omgevingsstelsel?*

In 2019 is een bedrag van circa € 75.000 uitgegeven. Hiervan heeft het grootste deel betrekking op de kosten van de externe projectleider. Daarnaast zijn er interne uren van medewerkers uit het primair proces uit dit budget betaald. Het bestede bedrag van € 75.000 was lager dan het begrote bedrag voor 2019 van € 123.000. In 2019 is het geld vooral besteed aan het maken van een plan van aanpak en kennistraining voor de medewerkers. Daarnaast zijn de noodzakelijke organisatorische en procesmatige aanpassingen onderzocht. Tevens is gestart met het in kaart brengen van de noodzakelijke en beschikbare opleidingen en is gestart met de voorbereidingen op de invoering van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Mede vanwege het uitstel van de Omgevingswet tot 1 januari 2022 is de projectbegroting opnieuw tegen het licht gehouden. De verwachting is dat het uitstel niet zal leiden tot significant hogere kosten voor de implementatie van de Omgevingswet. Wel is er sprake van een verschuiving. We zien dat sommige budgetten deels verschoven kunnen worden naar 2021 of door het uitstel juist verlaagd kunnen worden. In deze begroting gaan wij er wel van uit dat de voorbereidingen op de implementatie van de Omgevingswet goed zijn verankerd in de organisatie eind dit jaar, waardoor minder ureninzet nodig is van de projectleider in 2021 en 2022. Verder is tijdens de bijeenkomst op 2 maart jl. afgesproken om te komen tot een betere ketensamenwerking en meer betrokkenheid en participatie van de ketenpartners (waaronder FUMO). Dit was in de begroting niet meegenomen. Er is toen gekozen voor de interne variant waarbij alleen de interne kosten van de FUMO zijn begroot. Nu er gekozen wordt voor een meer externe benadering zullen hiervoor meer uren nodig zijn. Er wordt op gestuurd om dit project binnen het bestaande budget af te ronden.

- *Fryslânbreed uitvoeringsprogramma (Fbup): in de Ontwerpbegroting 2020 hebben we onze steun uitgesproken aan een uitbreiding van het Fbup van 20% naar ca. 30% van uw beschikbare capaciteit. In de nu voorliggende Ontwerpbegroting 2021 schetst u dat het Fbup nu een integraal programma is voor alle basistaken. Het is ons niet duidelijk hoe dit uitwerkt in de begroting en wat dit betekent voor de uitvoering van de basistaken. Door het zo bondig te presenteren in de nu voorliggende Ontwerpbegroting is onzes inziens geen zienswijze te formuleren. In het vervolg zien we graag dat toelichting in de Ontwerpbegroting zich er ook toe leent om een zienswijze te formuleren.*

Dank voor uw aanbeveling. Het doel van de FUMO is om de toelichting in de begroting zo duidelijk mogelijk op te stellen.

De deelnemers en FUMO hebben de afgelopen periode gewerkt aan een VTH-beleid voor de basistaken. Dit VTH-beleid bevindt zich in de afrondende fase en er zal nog besluitvorming over plaats

moeten vinden. Een integraal uitvoeringsprogramma voor de basistaken vormt, net als het VTH-beleid, een onderdeel van de Big Eight. Het Fryslânbrede uitvoeringsprogramma 2019 was een “eerste proeve” dat de komende jaren uitgebouwd zou worden naar een uitvoeringsprogramma voor alle basistaken. In het algemeen bestuur is indertijd besloten om het Fryslânbrede uitvoeringsprogramma voor 2020 eveneens te beperken tot 15% van de basistaken. Hoewel de besluitvorming over het VTH-beleid nog niet is afgerond, streven wij naar een integraal uitvoeringsprogramma voor 2020. Als de voorbereidingstijd daarvoor te kort wordt, lijkt het verstandig om voor 2021 nogmaals een uitvoeringsprogramma van beperkte omvang op te stellen.

- *Risicoanalyse: In de Ontwerpbegrotingen zit zoals gebruikelijk een risicoanalyse. Hierin zitten twee risico's die nieuw zijn t.o.v. 2020. Het eerste risico omschrijft u als het niet halen van de met de deelnemers afgesproken productiviteitsnorm. Met de beschrijving van het risico suggereert u dat u de kans aanwezig acht dat de productiviteit van 2019 vergelijkbaar zal zijn met die in 2021. Echter bij de start van FUMO 2.0 is productiviteit als een belangrijk item bestempeld. Daarom is destijds afgesproken dat de productiviteit stapsgewijs wordt verhoogd van 1200 uur in 2018 naar 1280 uur in 2019, van 1320 uur in 2020, en 1340 in 2021. U maakt met de deelnemers afspraken over de te leveren diensten. Daarbij is productiviteit een belangrijke schakel van diensten naar begroting. In de uitleg geeft u twee opties, namelijk meer kosten maken dan nu is begroot, of u besteedt mogelijk 11.000 uur minder aan het primaire proces van de FUMO. Dit is een afwijking van meer dan 7% ten opzichte van de in 2021 begrote beschikbare uren voor uitvoeren van uw taken. Er wordt in de risicoanalyse niet gemeld waarom u de kans aanwezig acht dat de met de deelnemers afgesproken productiviteit niet wordt gehaald, of wat u tot nu toe heeft gedaan om de productiviteit alsnog te halen. We gaan er vanuit dat u dit heeft besproken met de deelnemers, en zien dan ook graag op basis van welke argumenten u heeft besloten dat deze productiviteitsachterstand niet wordt toegerekend aan de deelnemersbijdrage in 2021. We stellen dan ook voor dat dit als een dusdanig structureel onderwerp wordt beschouwd, en dat de effecten daarvan worden ondergebracht in de deelnemersbijdrage en niet in de risicoanalyse.*

In de ontwerpbegroting wordt het risico benoemd dat de FUMO de norm van 1.340 uren per fte niet haalt. In 2019 is een productiviteit van 1.267 per fte is gerealiseerd en er is ook een duidelijke stijgende lijn te zien ten opzichte van voorgaande jaren. Maandelijks wordt aan het management van de FUMO gerapporteerd over de ontwikkeling van de productiviteit, waarbij wordt besproken welke acties kunnen worden ondernomen om de productiviteit te verbeteren. Het verder verlagen van het ziekteverzuim is een belangrijke maatregel voor het verhogen van de productiviteit. We zien dat het verzuim in de eerste maanden van 2020 verder daalt, hetgeen de productiviteit ten goede komt. De FUMO onderneemt dus concrete acties om de productiviteit te verhogen, met als doel om in 2021 aan de gestelde norm te voldoen. Dit is ook de reden dat dit niet verwerkt is in de deelnemersbijdrage. Desondanks blijft het niet halen van de norm een risico, waardoor dit onderwerp is opgenomen in de risicoanalyse.

- *Het tweede nieuwe risico dat u beschrijft is, dat er in 2020 gebruik wordt gemaakt van externe inhuur in de managementlaag. Op zich is dat onderwerp niet nieuw, want in de Ontwerpbegroting 2019 is er om die reden het budget voor management en bedrijfsvoeringskosten structureel met 15% verhoogd. Mede omdat er in voorgaande jaren geen rekening werd gehouden met inhuur. Dat dit nog steeds een risico is voor drie posities in het management-team is ons inziens zorgelijk, zeker in het licht van de grote veranderingen waar het management voor staat. Het roept de vraag op hoe de eerdere 15% verhoging is ingezet en of die niet voldoende is voor het nu door u begrote risico van € 150.000*

Er wordt gesteld dat het budget voor management al met 15% is verhoogd. Wij vermoeden dat hier enkele zaken met elkaar worden verward. In de begroting wordt inderdaad gerekend met een flexibele schil van 15%. Dit betreft echter alleen de flexibele schil voor het primaire proces en niet voor management/overhead. In de begroting is een formatie voor externe inhuur voor management/overhead opgenomen van 1.5 fte. Op dit moment wordt deze overschreden, maar financieel gedekt uit andere begrotingsposten. De FUMO stelt alles in het werk om de flexibele schil zo klein mogelijk te houden, dit is immers beter voor zowel de continuïteit, als voor de portemonnee. Het is de verwachting dat eind 2020 alle managementposities door interne medewerkers worden ingevuld.

- *Bureau Externe Veiligheid: voor de uitvoering van deze taak zijn twee fte opgenomen in de begroting van 2021. Dit is geen verandering ten opzichte van de begroting 2020. Wat gewijzigd is, is dat deze uren voorheen werden gesubsidieerd door het Rijk met de provincie als kassier. De insteek zoals die al bekend was bij het opstellen van de Kadernota is dat de subsidie komt te vervallen en de gemeente en de provincie hiervoor een vergoeding krijgen toegekend via het Gemeente- / Provinciefonds. De uren zijn in voorliggende begroting naar rato van de deelnemersbijdrage voor basistaken verdeeld over de alle deelnemers. Dit betekent dat de provincie voor ca. 40 % bijdraagt met zo'n 800 uren. Recent heeft het Impuls Omgevingsveiligheid (IOV) aangegeven dat de verhouding tussen gemeente en provincie mogelijk 85% en 15% zal zijn. U heeft aangegeven dat plusuren in 2021 op basis van werkelijk bestede uren zullen worden afgerekend op basis van nacalculatie. Dit vraagt om een nauwkeurige tijdregistratie. Kunt u aangeven of en hoe u hier invulling aan geeft?*

De tijdregistratie binnen de FUMO vindt op zaakniveau plaats en is gekoppeld aan de deelnemer. Wij hebben zodoende inzicht in de urenbesteding per deelnemer, ook op het gebied van externe veiligheid. Op deze manier zijn we in staat een betrouwbare nacalculatie op te stellen, waardoor de deelnemers uiteindelijk alleen betalen voor de uren die voor hen specifiek zijn gemaakt.

- *Bedrijvenlijst: In de onlangs door u aangeleverde bedrijvenlijst staat in 2021 53 provinciale bedrijven. In de ontwerpbegroting gaat de FUMO nog uit van 54 bedrijven. Graag zien we dat u in de Ontwerpbegroting 2021 uitgaat van 53 bedrijven en dit corrigeert.*

Inmiddels is duidelijk geworden dat als gevolg van de intrekking van een vergunningaanvraag van een bedrijf, dit bedrijf niet meer valt onder het BRZO. Daardoor blijft het aantal bedrijven voor de provincie op 54. De begroting blijft derhalve op dit punt ongewijzigd.

- *Corona: in de Ontwerpbegroting mist een paragraaf over het effect van Corona op de FUMO als organisatie, op de uitvoering van u werk en welke impact dit heeft op de doelstellingen van de FUMO. Graag zien we van u een nadere toelichting.*

In de aangepaste begroting is een paragraaf opgenomen over de effecten die de coronamaatregelen hebben op de organisatie en de uitvoering van onze taken.

Achtkarspelen

- *Kengetallen: u heeft aan bureau Seinstra Van de Laar advies gevraagd over de te hanteren kengetallen. De implementatie van het advies van Seinstra Van de Laar voor de interne sturing en programmering vraagt volgens u een zorgvuldige aanpak. Zo zal dit volgens u een cultuuromslag vragen: veel meer denken in termen van producten en kengetallen dan in termen van processen. Dit vergt volgens u een investering in de medewerkers. De ontwikkeling en*

implementatie vindt volgens u plaats in 2020. In 2021 zal u dit door ontwikkelen met als doel dat in 2021 het werken aan de hand van de vastgestelde kengetallen normale bedrijfsvoering is. Al sinds de oprichting van de FUMO is er gesproken over een efficiënt werkende organisatie die op termijn kostenbesparend zou zijn. Helaas is hiervan nog geen sprake. De nieuwe ontwikkelingen wat betreft kengetallen is wellicht een eerste stap in de goede richting. Echter het door de FUMO uitgevoerde onderzoek wordt ingehaald door de tijd. Zoals het zich laat aanzien zal binnen afzienbare tijd de Omgevingswet inwerking zal treden. De Omgevingswet heeft onder meer tot doel dat processen eenvoudiger worden, en dat vergunningen spoediger verleende kunnen worden. Omdat dit te bereiken gaat de Omgevingswet uit van het uitvoeren van Activiteiten. Het is straks bijvoorbeeld niet meer nodig een vergunning aan te vragen voor een inrichting (dit begrip komt overigens te vervallen), maar enkel voor een activiteit. Dit heeft tot gevolg dat ook in het kader van de beoordeling enkele deze activiteit getoetst hoeft te worden, en ook het toezicht daarop gericht kan zijn. De Omgevingswet maakt dat de kengetallen opnieuw gewogen zullen moeten worden. Het onderzoek van Seinstra en van der Laar is gebaseerd op het huidige takenpakket. Wij adviseren deze resultaten niet toe te passen, maar deze eerst in overeenstemming te brengen met de systematiek van de Omgevingswet. Op die wijze wordt voorkomen dat u kort op de huidige aanpassingen alweer een volgende fase zal ingaan. Op deze wijze is een onnodige overbelasting van uw medewerkers met daarbij komende kosten te voorkomen.

De Omgevingswet wordt (naar nu bekend) op 1 januari 2022 ingevoerd. Het is de intentie om de voorliggende financieringssysteem zodanig te maken dat deze maximaal aansluit op de te verwachten consequenties van deze wet. Dat kan omdat de systematiek nu zo wordt gemaakt dat straks bij de invoering van de Omgevingswet de systematiek blijft staan, maar dat er “slechts” een verfijning/nadere differentiatie wordt gemaakt, voor zover nodig en voor zover met de deelnemers wordt bepaald. De huidige kengetallen zullen wellicht moeten worden verfijnd naar activiteiten per inrichtingen en naar vorm en opzet van het vooroverleg (vorm van de omgevingstafels, en breed of smal, wie is betrokken). Deze verfijning is pas echt mogelijk als er ervaringscijfers zijn na circa 2 jaar dat de Omgevingswet in werking is. Het is niet gewenst om met een nieuwe financieringssysteem hierop te wachten.

- *Externe veiligheid: wij zijn het niet eens met de financieringssysteem dat het gelabelde bedrag uit het Gemeentefonds automatisch wordt toegekend aan de FUMO. Wij nemen op basis van de kosten en op basis van uw begroting een besluit welk bedrag voor deze plustak nodig is.*

Voorafgaand aan het opstellen aan de ontwerpbegroting hebben wij in overleg met de deelnemers de taken op het gebied van externe veiligheid als plustak in de begroting opgenomen. Het is dus onjuist dat het gelabelde bedrag uit het gemeentefonds automatisch is toegekend aan de FUMO. Plustaken worden jaarlijks achteraf op nacalculatiebasis afgerekend. Dit betekent dat uiteindelijk alleen die uren worden betaald die ook zijn geleverd. Taken op het gebied van externe veiligheid zijn sinds 2014 ondergebracht bij de FUMO (en daarvoor al bij de Milieuadviesdienst). Hierdoor zijn deze wettelijke taken binnen Fryslân gewaarborgd op een kwalitatief goed niveau.

- *Bijdrage Transitiebegroting: wij hebben middels de door u overlegde jaarrekening 2019 kennis genomen van het positieve rekeningresultaat 2019 van FUMO ad € 391.000. Dit resultaat wordt toegevoegd aan het vermogen van de FUMO en vloeit niet terug naar de deelnemers. Tegelijkertijd wordt er in de begroting 2021 nog € 820.000 aan incidentele bijdrage gevraagd voor de transitiebegroting aan de deelnemers. Wij vinden het niet passend om aan FUMO een*

extra bijdrage van € 820.000 te betalen terwijl aan de andere kant € 493.000 wordt overgehouden op rekeningbasis. Wij verzoeken u dan ook om de bijdrage aan de transitiebegroting te verlagen met het rekeningresultaat 2019.

In het algemeen bestuur van 2 juli jl. is besloten dat het positieve resultaat van 2019 wordt gebruikt voor verlaging van de transitiebegroting. Dit wordt niet toegevoegd aan het vermogen van de FUMO. Het vermogen van FUMO is al op peil, zodat verdere verhoging niet nodig is. De verlaging van de transitiebegroting leidt tot een daling van deelnemersbijdrage in de begroting 2021 en 2022.

- *Coronavirus: de wereld is momenteel in de greep van het coronavirus. Dit brengt voor iedereen zorgen met zich mee. Voor ons als gemeente betekent het dat een extra financiële onzekere situatie ontstaat. We hebben nog niet inzichtelijk welke gevolgen de crisis precies zal hebben, maar zeker is dat er financiële gevolgen zullen zijn. Deze gevolgen komen bovenop de zorgen die we al hebben over onze financiële situatie vanwege de grote tekorten op met name het sociaal domein. Dit zijn problemen waar de meeste gemeenten mee te maken hebben. Deze feiten hebben ook financiële impact op deze gemeenschappelijke regeling, wat uiteindelijk neerslaat in de gemeentelijke begroting. Het is om deze reden dat wij op u, als bestuur van de gemeenschappelijke regeling, een dringend beroep doen om kritisch te kijken naar de kostenontwikkeling in dit lopende boekjaar en verder. Wij roepen u op om maatregelen te treffen om onvoorziene uitzettingen door bijstellingen zoveel mogelijk in de eigen begroting op te vangen. Wij zijn bereid om het gesprek aan te gaan en worden graag op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en eventuele maatregelen die u neemt.*

Wij verwijzen hiervoor naar de algemene reactie aan het begin van deze notitie.

Ameland

- *De Ontwerpbegroting 2021 FUMO is opgesteld op basis van de Kadernota 2021-2025. In de ontwerpbegroting 2021 FUMO is een verhoging opgenomen van € 9.519,- voor de gemeente Ameland ten opzichte van 2020. Dit is een stijging van circa 12% van onze totale uitgaven aan de FUMO. U begrijpt dat deze stijging drukt op onze begroting en we willen hierbij dan ook aangeven dat de stijging van de begroting ons zorgen baart, ook wanneer die in het licht wordt gezien van de uit te voeren taken. We verzoeken u een verdere stijging van de kosten in de toekomst te voorkomen.*

De toename van de bijdrage van de gemeente Ameland hangt samen met de kosten voor de inzet van milieu Boa's (domein II). In het bestuurlijk VTH-overleg van 21 november en 19 december 2019 zijn daarover besluiten genomen. Een aantal gemeenten, waaronder Ameland, neemt Boa-uren af bij de FUMO en draagt naar rato bij in de kosten van Boa-coördinatie. De kosten hiervan konden niet meer in de begroting van 2020 worden meegenomen (deze was toen al vastgesteld). Daarom heeft het algemeen bestuur er voor gekozen (AB-vergadering van 28 mei 2020) om deze kosten in 2020 middels incidentele opdrachten vast te leggen. De Boa-kosten worden in 2020 middels separate facturen bij de deelnemers in rekening gebracht. Voor 2021 geldt dat deze kosten nu wel in de begroting zijn opgenomen en onderdeel uitmaken van de bijdrage. Het effect van de kostenstijging als gevolg van Boa-inzet wordt gedempt door een verlaging van de transitiebegroting in de jaren 2021 en 2022.

Wanneer deelnemers in de toekomst meer taken bij de FUMO onderbrengen, zal dat gepaard gaan met een hogere bijdrage.

Dantumadiel

Dient geen zienswijze in.

De Fryske Marren

- *De ontwerpbegroting FUMO 2021 geeft ons geen aanleiding een zienswijze in te dienen die tot aanpassing van deze begroting zou moeten leiden. Wij spreken onze waardering uit voor het verbeterde voorbereidingsproces om te komen tot de ontwerpbegroting. Er is tijdig en in goed contact met de deelnemers gewerkt aan eenduidige uitgangspunten voor de begroting.*
- *Wel geeft de ontwerpbegroting ons aanleiding u op te roepen alert te blijven op de ontwikkelingen en de kosten. Wij noemen hier de Omgevingswet en het onderzoek naar een nieuw financieringsmodel ter vervanging van de bestaande Fryske norm. De implementatie van deze ontwikkelingen kan ertoe leiden dat de FUMO begroting stijgt. Daarnaast gaat het gelijktijdig uitwerken van alle ontwikkelingen mogelijk ten koste van de middelen voor de dagelijkse uitvoering van het primaire proces, te weten de concrete vergunningverlening, het toezicht en de handhaving milieu.*
- *Wij vinden het van belang dat de FUMO zich blijft ontwikkelen en anticipeert op de toekomstige veranderingen. Wij voelen ons hier mede verantwoordelijk voor. Wat ons betreft houdt u de ingezette lijn vast door voorstellen daartoe gezamenlijk met alle deelnemers op te pakken en voor te bereiden. Echter pak toekomstige veranderingen niet allemaal in één keer op, maar wees samen kritisch in wat eerst moet en wat later kan om de kosten beheersbaar te houden en vooral om voldoende uren over te houden voor de reguliere taken. De winkel blijft tenslotte open. Wij roepen u op de financiële ruimte voor de ontwikkelingen zoveel mogelijk binnen de beschikbare budgetten zoeken. Zo kan de uitvoering van een adequaat VTH-milieu uitvoeringsprogramma worden geborgd, kunnen ontwikkelingen doorgaan en worden de overheidsfinanciën onder controle gehouden.*

Wij verwijzen hiervoor naar de algemene reactie aan het begin van deze notitie.

Harlingen

Dient geen zienswijze in.

Heerenveen

- *Aantal basistaakbedrijven: voor de basistaakbedrijven staat voor onze gemeente in de ontwerpbegroting 2021, bijlage 1 “overzicht aantal inrichtingen basistaken”, opgenomen type B 122 inrichtingen. Dit aantal dient 121 inrichtingen te zijn. Uit toetsing is gebleken dat er sprake is van een dubbeltelling van één inrichting. Bovendien blijkt uit deze bijlage dat er in onze gemeente sprake is van 1 inrichting “ex provinciale C bedrijven”. Uit nader onderzoek is gebleken dat deze inrichting is gelegen in de gemeente Leeuwarden. Het aantal ex provinciale inrichtingen type C dient dan ook te worden teruggebracht naar 0 inrichtingen. Het totaal aantal basistaakbedrijven komt dan op 176 inrichtingen. Wij verzoeken u het aantal basistaakbedrijven in de begroting aan te passen.*

Met de gemeente Heerenveen is overleg geweest over de bedrijvenlijst. Dit heeft er toe geleid dat het aantal type B bedrijven is bijgesteld. Het aantal ex-provinciale C bedrijven bleek wel correct te zijn en is derhalve niet aangepast.

Leeuwarden

- *Ontwerpbegroting 2021: we constateren dat de begroting 2021 qua omvang in lijn ligt met de begroting 2020 en dat diverse ontwikkelingen in de begroting 2021 zijn verwerkt die elkaar per*

saldo opheffen. De ontwikkelingen hebben wel impact op de bijdrage van de afzonderlijke deelnemers. Het wegvallen van de subsidie voor externe veiligheid en de toegepaste loon- en prijsindexering van 3,5 % leiden tot verhoging van de deelnemers bijdrage. De verlaging van de bijdrage aan de transitiebegroting en de daling van de kosten van de inzet van personeel in het primaire proces hebben een dempend effect op de bijdrage ontwikkeling. U geeft terecht aan dat de rondom de invoering van de Omgevingswet de nodige zaken uitgekristalliseerd moeten worden die mogelijk aanleiding kunnen geven tot een begrotingswijziging.

Inmiddels is de ingangsdatum van de Omgevingswet vastgesteld op 1 januari 2022. Wij zien vooralsnog geen reden tot een begrotingswijziging.

- *Doorontwikkeling FUMO 2.0: sinds 2018 werkt u op basis van een ontwikkelagenda FUMO 2.0 aan de doorontwikkeling met als doel om de basis op orde te krijgen, vertrouwen te laten groeien en een efficiënte en effectieve organisatie te zijn, zodat een robuuste FUMO ontstaat. De meeste onderdelen zijn samen met deelnemers besproken en uitgewerkt. Een aantal punten wordt het komend najaar (met mogelijke uitloop naar 2021) afgerond. Het gaat om:
1. Mandatering
2 Governance
3 Friesland breed uitvoeringsprogramma en risicoanalyse
4 Ontwikkelen nieuwe financieringssystematiek, gebaseerd op het onderzoek naar kentallen door bureau Seinstra van der Laar.*
- *In aanvulling op het ontwikkelen van een nieuwe financieringssystematiek, zijn we benieuwd naar de mogelijkheden voor het realiseren van bezuinigingen en manieren om flexibele ruimte te creëren binnen de FUMO begroting, zodat de FUMO in de toekomst zoveel mogelijk binnen de eigen begroting kan oplossen. We verzoeken u uw voorstellen voor een nieuwe financieringssystematiek met deze punten uit te breiden.*

De huidige systematiek is gebaseerd op normen en kengetallen. Aanpassing hiervan kan leiden tot herverdeling. De nieuwe financieringssystematiek wordt in een werkgroep voorbereid. In deze werkgroep participeren medewerkers van deelnemers en van de FUMO. Het is ingewikkelde materie waarbij voldoende draagvlak moet zijn om tot een ander systeem te komen. Wij zullen dit onderwerp bij de werkgroep onder de aandacht brengen.

Noardeast-Fryslân

Dient geen zienswijze in.

Ooststellingwerf

- *Wij stellen ons college van B&W financiële middelen ter beschikking voor het uitvoeren van gemeentelijke taken die bij de FUMO zijn ondergebracht. De afgelopen jaren is het budget voor de FUMO om meerdere redenen verhoogd. In de begroting valt te lezen dat er de komende jaren ook diverse wijzigingen en ontwikkelingen op ons afkomen. Het is mooi om te zien dat u de diverse thema's uit het ontwikkeltraject nu samen met de deelnemers oppakt. Het is van belang dat de FUMO zich blijft ontwikkelen en anticipeert op de toekomstige veranderingen. De ambities en doorontwikkeling moet wel in verhouding staan tot het huidige financiële klimaat. Wij staan de komende jaren voor een bezuinigingsopgave. U begrijpt dat verdere verhoging van het FUMO budget op onze begroting drukt. Wij moeten de middelen verdelen over alle gemeentelijke taken en kunnen de publieke gelden maar één keer uitgeven. Daarnaast gaan er, zoals het zich nu laat aanzien, onder de Omgevingswet nog meer taken over naar de FUMO.*

Tot op heden is gebleken dat wij de taken niet budgetneutraal kunnen overdragen. Wij zijn van mening dat een specialistische organisatie, zoals de FUMO, slagvaardig en efficiënt moet kunnen werken. Om te voorkomen dat wij in 2021 weer worden geconfronteerd met een budgetverhoging, geven wij u dan ook uitdrukkelijk de boodschap mee om zo spoedig mogelijk te komen tot een efficiëntieverbetering, het budget voor de ontwikkelingen zoveel mogelijk te zoeken binnen het huidige budget en de ambities te beperken tot alleen het hoogst noodzakelijke. We verzoeken u om genoemde punten te verwerken in de begroting en mee te nemen in de toekomstige ontwikkelingen.

Wij verwijzen hiervoor naar de algemene reactie aan het begin van deze notitie.

Opsterland

De zienswijze van Opsterland is identiek aan die van Ooststellingwerf. Zie daar onze reactie.

Schiermonnikoog

Dient geen zienswijze in.

Smallingerland

De zienswijze van Smallingerland is identiek aan die van Ooststellingwerf. Zie daar onze reactie.

Súdwest-Fryslân

- *Vanuit onze oogpunt zou het verstandig zijn om de nieuwe begrotingssystematiek te kiezen voor een grondslag die ver(der) van de uitvoering staat. Voordeel hiervan kan zijn dat je minder afhankelijk bent van veranderende wetgeving en daarnaast de FUMO een stabielere financieel fundament geeft om de bedrijfsvoering verder op te bouwen. Een 'vastere' financiering grondslag geeft daarnaast de deelnemers ook meer zekerheid dat de deelnemersbijdrage geen grote veranderingen kent. Vanuit deze 'vaste' financiële basis kunnen de deelnemers in hun rol als opdrachtgever duidelijke keuzes maken over welke aspecten aandacht/inzet nodig is zonder dat de FUMO zich over de continuïteit van de bedrijfsvoering zorgen hoeft te maken.*

Het bestuurlijk uitgangspunt van een nieuwe financieringssystematiek is een eenvoudige opzet van de begroting met een nieuwe objectieve norm op basis van realistische kengetallen. Hierbij is de wens om aansluiting te houden met de milieurisico's waarbij ook rekening moet worden gehouden met de provincie als deelnemer van de FUMO waardoor grondslagen als aantal inwoners per deelnemer, oppervlakte per deelnemer zou leiden tot een onevenredige situatie. Met u zijn wij van mening dat een eenduidige objectieve begroting gewenst is vanuit het oogpunt van een duurzame, gezonde en eerlijke financiering, waarbij de financieringssystematiek zijn grondslag behoudt van een gezamenlijke uitvoeringsniveau. De uitvoering kan efficiënter en effectiever door in plaats van alleen individuele programma's per deelnemer, ook het gezamenlijk programma waarmee met een eerste proeve in 2019 is gestart voor een deel van de basistaken (het Fryslânbreed uitvoeringsprogramma) verder uit te werken naar alle basistaken. In dat gezamenlijke programma wordt dan uitgewerkt welke gezamenlijke prioriteiten er zijn en welke branches gezamenlijk en tegelijkertijd worden uitgevoerd. Dit is goed voor de kwaliteit, de efficiëntie en de slagvaardigheid van de FUMO. Op deze wijze ontstaat een meerjarig (gedeeltelijk) gezamenlijk programma gericht op milieuveiligheid, een omgevings-/risicoanalyse en maatschappelijke meerwaarde, waarbij oog blijft voor lokale autonomie en lokale wensen en verwachtingen.

Terschelling

- *De gemeenteraad dringt er op aan dat de FUMO de begroting 2021 terugbrengt op het niveau van de begroting van 2020. Nu alle gemeenten moeten bezuinigen op hun uitgaven, geeft het geen pas, dat een gemeenschappelijke regeling een uitdijende begroting laat zien.*

De begroting is ten opzichte van 2020 nauwelijks toegenomen. Voor de gemeente Terschelling betreft de toename ongeveer € 3.000. Dit betreft vooral de extra taken op het gebied van Boa-inzet en de bijdrage in de Boa-coördinatie. Zie hiervoor ook de reactie op de zienswijze van gemeente Ameland.

Daarnaast is de transitiebegroting behoorlijk verlaagd als gevolg van het vervallen van de post opbouw van het weerstandsvermogen en de verlaging als gevolg van het resultaat van 2019. Dit heeft voor Terschelling een behoorlijke daling van de bijdrage tot gevolg.

- *De gemeenteraad kan niet instemmen met het opnieuw stijgen van de tarieven. Het tarief voor een basistaak stijgt met 2,1% tot ruim € 104. Ook de tarieven voor de plustaken stijgt tot gemiddeld ruim boven de € 100. De gemeente Terschelling kent een behoorlijk groot pakket aan plusuren, Terschelling krijgt daarmee verhoudingsgewijs (al jaren) zeer veel kosten doorberekend die naar hun aard niet samenhangen met de plustaken, maar met de problematiek in de opbouw en ontwikkeling van de organisatie van basistaken. De gemeenteraad kan zich vanwege de toename van het uurtarief tot ruim boven € 100 per uur niet verenigen met de deelnemersbijdrage van Terschelling aan de begroting.*

Het uurtarief is een resultante van de totale kosten gedeeld door het aantal productieve uren. De gedifferentieerde tarieven voor plustaken komen gemiddeld uit op het integrale uurtarief. Het grootste deel van de plustaken van Terschelling, de Brikstaken, zijn overigens ingedeeld in tariefgroep 2. Het uurtarief voor tariefgroep 2 bedraagt € 94,50.

Tytsjerksteradiel

De zienswijze van Tytsjerksteradiel is identiek aan die van Achtkarspelen. Zie daar onze reactie.

Vlieland

Dient geen zienswijze in.

Waadhoeke

- *De ontwerpbegroting 2021 geeft inhoudelijk geen aanleiding tot het indienen van een zienswijze. Wel wil de gemeenteraad benadrukken dat de financieringssystematiek voor de begroting van 2022 aangepast dient te zijn. Door de huidige systematiek worden de kosten niet evenwichtig verdeeld over de deelnemers. In dit model wordt geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende bedrijven die onder de basistaken vallen. Voor de berekening van zowel lichte als zware bedrijvigheid geldt hetzelfde tarief, hierbij is uitgegaan van een gemiddelde urenbesteding aan de bedrijven. Aangezien gemeenten, zoals Waadhoeke, over het algemeen alleen lichte bedrijvigheid kennen kunnen de werkzaamheden in minder tijd uitgevoerd worden. Gemeenten met zware bedrijvigheid gaan over de uren heen. Feitelijk dragen wij nu bij aan de werkzaamheden die de FUMO uitvoert bij gemeenten met de zwaardere milieucategorie bedrijven. Dit vraagt van vooral de deelnemers aan de FUMO om dit onderwerp te prioriteren. Op basis van kengetallen uit het gestelde rapport van Bureau Seinstra Van de Laar moet er een financieringsmodel komen die meer recht doet aan de werkzaamheden die bij de deelnemers uitgevoerd worden.*

We zijn sinds februari bezig om in een projectgroep met vertegenwoordigers van een aantal deelnemers de verschillende onderdelen uit te werken. Het is ingewikkelde materie die ook herverdelingseffecten tot gevolg kunnen hebben. Om in het algemeen bestuur met een goede opzet te komen is wel draagvlak nodig van de deelnemers. De FUMO is hierdoor wel deels afhankelijk van deelnemers.

De planning bij het opstellen van deze reactienota is nog immer dat de uitgangspunten voor de nieuwe financieringssysteem op 10 december 2020 ter besluitvorming in het algemeen bestuur worden behandeld. Bij een positieve besluitvorming betekent dit dat de begroting voor 2022 op basis van deze nieuwe financieringsuitgangspunten wordt opgesteld.

- *Ook vraagt de gemeenteraad aandacht voor het ontwikkelprogramma FUMO 2.0. In dit traject wat bij zowel de FUMO als de deelnemers ligt moeten stappen gemaakt worden om dit traject af te ronden. Voor 2020 moet commitment komen tussen de FUMO en de deelnemers op een aantal belangrijke onderwerpen. Het gaat om het opstellen van een Governance structuur, invoering van een uniform mandaat, VTH-beleid voor de basistaken en de gewijzigde financieringssysteem. De gemeenteraad ziet graag dat de besluiten op deze onderdelen in 2020 (dan wel begin 2021) worden genomen waardoor er een belangrijke slag is gemaakt om te komen tot een effectieve, efficiënte en kwalitatief hoogwaardige functionerende FUMO.*

Aan alle in de zienswijze genoemde onderwerpen wordt hard gewerkt. Voor al deze onderwerpen is een zorgvuldige aanpak gekozen, waarin ruimte is voor bestuurlijke en ambtelijke inbreng. Daarmee wordt beoogd om van de deelnemers het benodigde commitment te krijgen, wat uiteindelijk nodig is voor bestuurlijke besluitvorming. De huidige planning is dat besluitvorming dit najaar in het algemeen van de FUMO zal plaatsvinden. Voor de onderwerpen uniform mandaat en het VTH-beleid is tevens besluitvorming¹ door de deelnemers individueel nodig.

Weststellingwerf

De zienswijze van Weststellingwerf is identiek aan die van Ooststellingwerf. Zie daar onze reactie.

Wetterskip Fryslân

- *De wijzigingen in de financiering van basistaken en plustaken, de aanpassingen vanwege het uitstel van de Omgevingswet hebben geen gevolgen voor de financiële verrekening tussen FUMO en het waterschap. Wij constateren dat de gemaakte afspraken op een correcte wijze in de ontwerpbegroting 2021 zijn opgenomen.*

Dank voor het compliment.

¹ Door de colleges van burgemeester en wethouders, door Gedeputeerde Staten en door het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân.